

УДК 658.15

УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ НА ОСНОВІ ВАРТОСТІ

Пилипенко Світлана Миколаївна – кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки та оцінки майна підприємств,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

В сучасних умовах господарювання потрібен комплексний підхід до управління всіма видами діяльності підприємства, забезпечення стабільності його функціонування в умовах нестабільності економічного середовища. Система управління підприємством повинна сприяти реалізації його місії, стимулювати раціональне використання всіх видів ресурсів та орієнтувати управління на досягнення не тільки короткострокових цілей, а й на розвиток його довгострокових переваг. Для оцінки ефективності функціонування підприємства використовують показники рентабельності та вартості, які концентрують вплив багатьох факторів і являються характеристиками структури витрат підприємства. Тому актуальною стає проблема підвищення ефективності управління діяльністю підприємством на основі забезпечення зростання його вартості.

Теоретичні і методичні засади управління ефективністю на основі вартості були сформовані в наукових роботах Т. Коупленда, Дж. Мурріна, Б. Стюарта, Р. Торенса, Дж. Міля, А. Раппопорта. Пізніше цю проблем досліджували Г. Арнольд, Р. Моріна, М. Скотт, Р. Каплан, А. Маршал, Ф. Модільяні, Д. Нортон, Г. Харісон та багато інших. Значний внесок у вирішення проблем ефективності та особливостей оцінки вартості зробили вітчизняні вчені, зокрема І. Івашновська, О. Батура, М. Павлишенко, О.Євтух, М. Іванова, Т. Момот, В. Пастухова, К. Салига, О. Мних та ін.

В сучасних умовах господарювання першочергового значення набуває проблема управління ефективністю діяльності підприємств, для вирішення якої необхідні нові підходи, надійні методи та інструменти. Управління ефективністю діяльності підприємства визначається як процес, що спрямований на досягнення максимальної вартості підприємства.

Вартість підприємства являється таким показником, який відображає потенційну здатність задовольняти потреби та очікування всіх учасників відносин як усередині підприємства, так і з навколишнього середовища. Так, інвестори сподіваються на стабільне функціонування та розвиток, низький рівень ризиків; власники – на високий рівень прибутковості, отримання доходу від ефективного функціонування акціонерного капіталу; а працівники – на високий рівень заробітної плати та впевненість у майбутньому.

Підвищення вартості стає найкращим підтвердженням ефективності управління. Підприємство як суб'єкт економічних відносин являється джерелом формування вартості, величина якої залежить від його конкурентоспроможності та інвестиційної активності, також підприємство являється об'єктом вкладення капіталу і від його інвестиційної привабливості залежатиме величина вартості. Отже, як економічна категорія вартість на всіх рівнях управління може використовуватися і як критерій ефективності, і як міра результативності діяльності зацікавлених осіб, і як показник інвестиційної привабливості [3]. Існування значної кількості підходів до трактування поняття «вартість підприємства» пов'язано з тим, що вартість підприємства визначається особливостями умов його існування і розвитку, вона не тільки характеризується витратами на створення та функціонування підприємства, а й прогнозом на майбутні обсяги продажу, прогнозу рентабельність, прогноз капіталовкладень тощо. Такі умови потребують особливої технології управління ефективністю діяльності підприємства, яка спрямована на досягнення його максимальної вартості. Базуючись на аналізі підходів до управління ефективністю діяльності підприємства на основі вартості [2–4], пропонуються така послідовність дій: формулювання стратегії розвитку підприємства на основі дослідження зовнішнього середовища і діагностування сильних і слабких сторін підприємства й виявлення факторів що впливають на його вартість, розподіл факторів вартості за видами стратегій; визначення етапів її реалізації; оптимізація структури джерел фінансування; забезпечення ліквідності активів підприємства; гарантування захисту прав акціонерів та надання їм можливості здійснення контролю за діяльністю; використання

інноваційних технологій, що сприятиме зростанню обсягу виробництва та його ефективності; постійне вдосконалення корпоративної культури та доведення до кожного працівника розуміння необхідності забезпечення зростання вартості підприємства; сприяння підвищенню ділової репутації та іміджу підприємства.

Для того щоб управління, орієнтоване на вартість, стало дієвим, необхідною умовою є використання ефективних методів оцінки [4]. Для оцінки процесу формування вартості найбільш поширеним є показник економічно доданої вартості (Economic Value Added, EVA). Цей показник простий у розрахунках і дозволяє оцінити ефективність як в цілому, так і в окремих підрозділах, він являється індикатором якості управлінських рішень – його постійна позитивна величина свідчить про зростання вартості підприємства. Цей показник відображає величину доданої вартості до ринкової вартості підприємства, оцінку ефективності його діяльності, формується показник з урахуванням конкурентних переваг підприємства.

Література

1. Габор С. С. Ефективність як економічна категорія / С. С. Габор, В. С. Габор // Інноваційна економіка. – 2012. – № 7. – С. 14–17.
2. Зыкова Н. В. Исследование подходов к оценке эффективности деятельности организаций / Н. В. Зыкова // Экономика и менеджмент инновационных технологий : электрон. науч.-практ. журнал. – 2014. – № 12. – С. 138–143.
3. Мейер М. В. Оценка эффективности бизнеса / М. Майер, В. Маршал ; [пер. с англ. А. О. Корсунский]. – М. : Вершина, 2004. – 272 с.
4. Касич А. О. Методичні підходи щодо оцінки ефективності діяльності підприємства / А. О. Касич, І. Г. Хіміч // Бізнес Інформ. – 2012. – № 12. – С. 176–178.

